

Jaakko Liukkonen

Graafikko jolle oman taiteen tekeminen on ollut aina tärkeää

Jaakko "Jaska" Liukkosella on ensi vuonna kaksinkertainen juhlavuosi: tulee 70 vuotta siitä kun hän syntyi Pyterlahden kylässä Virolahdella, ja 50 vuotta siitä kun ensimmäinen oma työ oli taidenäyttelyssä.

On aika muistella.

"En nuorena tiennyt, mikä minusta isona tulee. Kansakoulussa oli tehtävänä piirtää kettu. Mun piirustus oli aina paras, kun opettaja nosti kaksi piirustusta kerralla ja kysyi kumpi on parempi. Taisi olla ensimmäinen kannustus, jonka silloin sain. Oppikoulussa en ollut mikään hyvä oppilas, piirustuksesta sentään aina oli yksi tai kymppi."

"Silloin aloin myös valokuvaamaan, voitin jonkun kilpailunkin koulussa. Kouluaineeseen kirjoitin että taiteilija, kun aiheena oli mikä minusta tulee isona. Hävetti kovasti, kun opettaja luki sen

Pan soittaa, poltettu savi, 2015.

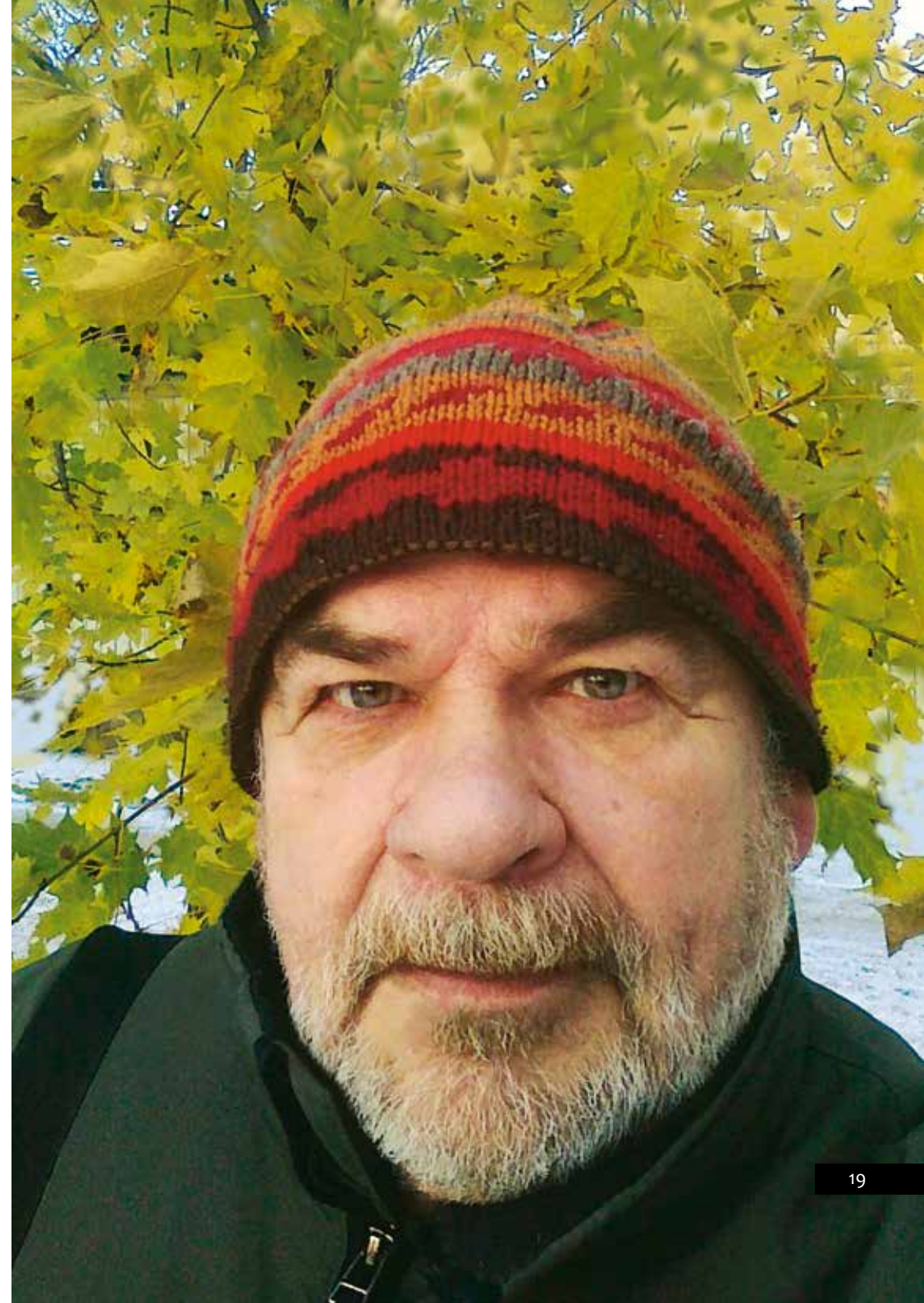
ääneen koko luokan kuullen."

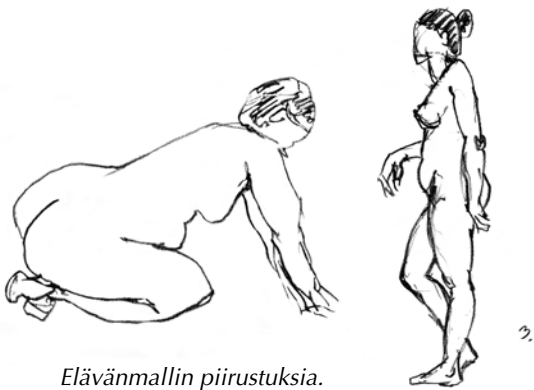
Keskikoulun jälkeen Jaska työskenteli kolme vuotta valokuvaamoissa, ensin Haminassa ja sitten Kouvolassa. Ja alkoi opiskella taidetta.

"Kouvolan taideseurassa kävin piirtämässä elävää mallia ja kansalaisopistossa opiskelin kuvanveistoa. Mulla on edelleenkin tämän korkuinen (nostaa kätensä) seisova pojan pysti jonka tein siellä". Silloin myös ensimmäinen öljyvärimaalaus 'Sipulit' pääsi taideseuran kevätnäyttelyyn.

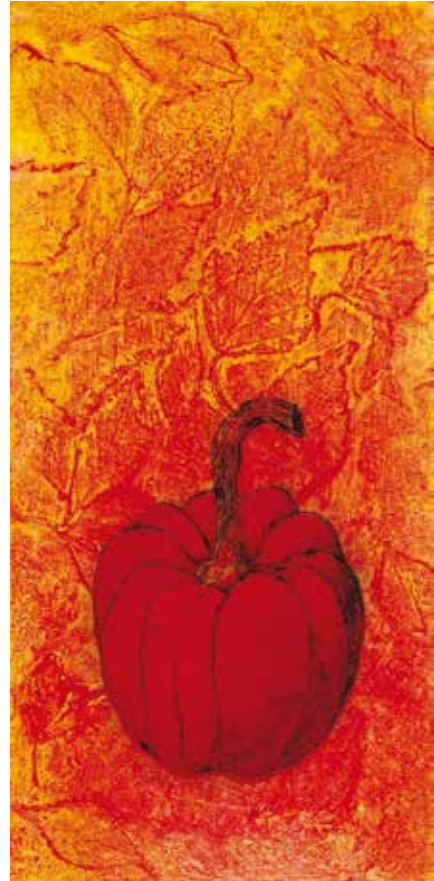

Nokkasiili, pehmeäpohja/akvatinta, 1996.

Elävänmallin piirustuksia.

Paprika, muovikaiverrus/garborundum, 2013.

Vasta armeijan jälkeen Jaska uskalsi ajatella taiteilijan uraa tosissaan, vaikka sanottiin, että eihän sillä elä. Ovet Taideteollisen korkeakouluun avautuivat toisella yrittämällä 1969, edellinen talvi kului saman laitoksen iltakoulussa.

Pääaine oli graafinen suunnittelu, sivuaineita oli monta. Opettajat olivat nimekkäitä. "Grafiikassa **Lipastin Teemu**, **Aarnialan Timo**, **Aartomaan Tapsa**, kirjagrafiikkaa opetti **Onni Oja**, **Kaj Franck** yleistä sommittelua, **Urpo Vento** elävää mallia, **Favenin Mauri**, **Erkki Hervo** ja **Paul Osipov** sekä **Seppo Kärkkäinen** piirustusta ja maalausta. Taidegrafiikkaa opetti **Maria Kähkönen**. Grafiikkaluokassa istui aina, kuin kalustukseen kuuluvana **Outi Heiskanen**."

Hedelmätarhan vartijat, etsaus/akvatinta, 2014.

Taideteollisessa vuodet 1969–73 kuuluivat opiskelijana, sen jälkeen neljä vuotta tuntiopettajana. "Opetin graafista teknologiaa, joka käytännössä tarkoittaa kirjapainotekniikkaa ja taittamista."

Opettaminen ei kuitenkaan ihan tyydyttänyt. Siksi hän meni mukaan opis-

Grafiikkaa kotioloissa. Tässä linolaatan korjailua keittiön pöydän äärellä.

kelukavereiden porukkaan, joka perusti Osuuskunta Käyttökuvan. Parhaiten se lienee tunnettu *Mämmilä*-sarjakuvasta, mutta kaikenlaisia alan töitä tehtiin. Alussa Käyttökuvasta toi sivutöitä, kokopäivätyö siitä tuli 1977. ”Kyllästyin opettamaan, halusin tehdä itse.”

Työsuhteesta tuli 11 vuoden pituinen. Töitä riitti. ”Tein kaikkea, kirjoja, julkaisuja, vaikka mitä, hirveästi.”

Suomen kansan Karhusatuja ja *Suomen kansan Eläintarinoita* -kirjojen kuvitusnäyttelyt kiersivät pitkin Suomea.

Sitten työt rupesivat hiipumaan. Työtarjous Pellervo-lehdestä vuonna 1988 tuli oikeaan aikaan. Työ alkoi tuurauksina, vakinaistui sitten, ja Pellervo-lehdestä Jaska lopulta jäi eläkkeelle 22 vuoden jälkeen vuonna 2010.

Pääosan ajasta hän taittoi ja kuvitti kahta lehteä: *Kodin Pellervo* oli yleisaikakauslehti, *Maatilan Pellervo* oli suunnattu maatalousammattilaisille. Kaupunkiolioissa näitä lehtiä ei juuri näe, mutta alkuaikoina levikit olivat valtavat, koska tilaukset menivät meijerien kautta. Sittemmin levikit laskivat, kun se loppui. Molemmat lehdet ovat kyllä ”hyvässä hapessa” edelleenkin.

Mahtava peräsin ja pulleat purjeet, pronssi, 2016.

Kukkahattutäti, Betoni, 2016.

”Se aika Pellervossa oli todella kivaa, olen tosi tyytyväinen että olen saanut tehdä sellaista työtä mistä tykkään. En leipääntynyt. Se oli aina mielenkiintoista.”

Tekniikka kuitenkin kaiheri. Lehden tekeminen siirtyi yhä enemmän tietokoneille niin, että työssä ei saanut lopulta piirtää enää mitään. Ja se ei ollut hyvä.

Apu löytyi kotikonnuilta Vuosaaresta. ”Ajattelin, että täällähän on taideseura, minäpä lähden piirtämään elävää mallia. Edellisestä kerrasta olikin jo parikymmentä vuotta. Siitä jatkoin grafiikkaan, sitäkin olin tehnyt viimeksi opiskeluaikoina. Näitä asioita edelleen jatkan.”

Ensimmäisen kerran Jaskan töitä nähtiin taideseuran vuosinäyttelyssä 1994. Seuraavana vuonna hän tuli seuran hallitukseen ja Sutisen toimituskuntaan. Hallitustyö jatkui vuoteen 2009, Sutisen toimittaminen näihin päiviin asti.

Grafiikan harrastajia oli siihen aikaan paljon. ”**Pesolan Ritva, Pulkkinen Seija, Korhosen Liisa, Kankaanpään Uolevi ja Kaisa, Heikki (Nalle) Karhu** ja minä. Uusiakin, jotka eivät olleet koskaan ennen

tehneet, tuli monta: **Jouni Gratschew, Moona Havunta ja Jyrki Korhonen. Lisbet Lund** opetti. Tehtiin metalligrafiikkaa pääasiassa, myös linoja ja puupiirroksia.”

Seuran toimitilat olivat alussa omakotitalossa Purjeteillä. Grafiikkaa tehtiin osittain kellarissa, tila oli matala ja ilmanvaihto huono. ”Loppupuollasta kaikki olivat jo aikamoisessa hurrussa”, Jaska nauraa.

Entä miten eläkepäivät muuttivat taiteen tekemistä?

”No, mähän olen taittanut edelleen kahta lehteä, vaikka olen nyt ilmoittanut että haluan jättää taideseuran lehden taittamisen. Toinen on *Virolahden Tulkit*, äidin puoleisen sukuseuran lehti.”

Taideharrastuksia on myös kotipaikkakunnalla. Jaska on virolahtelaissyntyisen kuvanveistäjän **Johannes Takasen** nimikkoseuran puheenjohtaja.

Kuvanveistosta tuli eläkevuosien uusi monipuolinen harrastus. Helsingin työväenopistossa **Erkki Kannoston** ohjauksessa syntyi parin vuoden ajan veistok-

Keskeneräinen työ bodarista on nimeltään ”Hirviö”. Sen valaminen betoniin tapahtuu vuoden 2017 alussa.

Jaska 40-v. betoni, 2015. Omakuva 30 vuotta sitten otetun valokuvan mukaan.

sia savesta, jotka poltettiin, ja nyt tulee Vantaan aikuisopistossa betoniveistoksia, opettajana **Pekka Rytkönen**.

Betoni on Jaskan mukaan helpompi työstää kuin kipsi. Sitä saa kilkuttaa ulos muotista aika reippaasti, se ei lohkea.

Aluksi betoniveistokset olivat aika pieniä. ”Mutta nyt on tekeillä tämän korkuinen hirviö”, Jaska piirtää kuvaa ilmaan. ”Tein vuosi sitten omakuvan, vähintäänkin yksi yhteen. Se painaa hirveästi, liikuttelemiseen tarvitaan voimaa.”

Jaskan juhlavuosi alkaa tammikuussa Vantaan aikuisopiston näyttelytilassa. Pisto-gallerian vitriineissä on esillä parikymmentä betoni-, savi- ja pronssiveistosta.

Jatkossa kuvanveisto kiinnostaa yhä enemmän. Uusi asia on nyt pronssivalu, jota hän on harjoitellut kursseilla Vantaalla ja Taidekeskus Antareksessa Sippolassa Kymenlaaksossa. ”Juustonkuorivahaa, valukanavia ja ilmakekanavia, 12–17 tunnin pituisia muotin polttajaisia, hiekkapenkkejä ja sulaa metallia”, Jaska listaa prosessin vaiheita.

Jännittävää.

Riitta Astikainen